

16.03.2015

Kaj/1

§ 280

Citylogistiikan toimenpideohjelma

HEL 2014-011170 T 08 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
katri.erroll(a)hel.fi
Ulla Tapaninen, kansainvälisen logistiikan asiantuntija, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi
Jouni Korhonen, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 310 37080
jouni.korhonen(a)hel.fi
Jari Tikkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37089
jari.tikkanen(a)hel.fi
Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Citylogistiikan toimenpideohjelman (liite 1) ohjeellisena noudatettavaksi.

Tiivistelmä

Toimiva kaupunkijakelu ja -huolto ovat keskeisiä elinkeinoelämän ja asumisen edellytyksiä. Parhaat ratkaisut sekä tehostavat jakelua että vähentävät sen haittoja. Citylogistiikan kehittämisohjelman tavoitteena on kuljetusten tehostaminen Helsingin kantakaupungin alueella niin, että liikenteen ruuhkautuminen ja sen aiheuttamat haitat vähenevät.

Toimenpideohjelmassa ehdotetaan 11 toimenpidettä citylogistiikan ongelmien ratkaisemiseksi. Toimenpiteistä neljä ensimmäistä on varsinaisia suoria toimenpiteitä ja seuraavat kuusi ovat kehittämisprojekteja, joiden varsinaiset toimenpiteet tarkentuvat projektin myötä. Viimeinen toimenpide on yhteistyön kehittämistä.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Citylogistiikan toimenpideohjelma perustuu Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2013 - 2016 tavoitteeseen, että Helsinki on Suomen yritysmuotoisin kaupunki vuonna 2016. Lisäksi Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitteena on, että ilmanlaadun raja-arvoja ei ole ylitetty vuoden 2015 jälkeen ja että ilmanlaadun tavoitearvoja sekä kansallisia ohjearvoja ei ylitetä. Lisäksi Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma (hyväksytty kaupunginhallituksessa 12.1.2015) asettaa seuraavan tavoitteen keskusta-alueelle: Tehostetaan kaupunkijakelua yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa mm. toteuttamalla jakelun ohjausta tukeva tietojärjestelmä, varmistamalla soveltuvat lastauspaikat ja säätelemällä toiminta-aikoja ja kaluston laatua.

Lähtökohdat

Helsingin kasvava väestö tarvitsee enemmän palveluja ja liikkuminen lisääntyy huomattavasti. Myös tavaroiden kuljettaminen lisääntyy. Toimiva kaupunkijakelu ja -huolto ovat keskeisiä elinkeinoelämän ja asumisen edellytyksiä. Parhaat ratkaisut sekä tehostavat jakelua että vähentävät sen haittoja.

Kansainvälisesti on todettu, että jakeluliikenteen menestyksellä tehostaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä yksityisten toimijoiden ja kaupungin välillä. Älyliikenteen yleistymisen antaa lisää keinoja, joilla voidaan ohjata jakeluliikennettä kustannustehokkaasti ja reaaliaikaisesti.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Toimenpideohjelman taustatyö on rakentunut viidestä vaiheesta:

1. Esiselvitys Kansainvälisistä kokemuksista citylogistiikan kehittämiseksi (SITO 2013).
2. Haastattelut: 13 Helsingin keskustassa jakelua tai keräilyä harjoittavaa yritystä (ks. Citylogistiikan toimenpideohjelman liite 1).
3. 24.3.2014 järjestettiin Kaupunkisuunnitteluviraston auditoriossa seminaari, jossa keskusteltiin citylogistiikan ongelmista ja ratkaisuvaihtoehdoista. Seminaariin osallistui 56 asiasta kiinnostunutta virkamiestä, yritystä ja asukkaiden edustajaa.
4. Työryhmä on kerännyt kehitystarpeet ja kokemukset kansainvälisistä esimerkeistä ja yrityshaastatteluista ja

muodostanut niistä 11 kehittämistoimenpidettä.

5. Toimenpideohjelman luonnos oli lausunnoilla ja kommentteilla 16.9.2014 – 16.10.2014. Lausuntoja ja kommentteja saatiin kuudelta kaupungin hallintokunnalta, yhdeksältä kaupungin ulkopuoliselta viranomaistaholta tai edunvalvontajärjestöltä, yhdeltä yksityiseltä henkilöltä ja yhdeltä yritykseltä.

Saaduissa lausunnoissa ja kommentteissa painotetaan, että sujuvasti toimiva, keskustan liike-elämää palveleva jakelu- ja tavaraliikenne luo pohjan Helsingin elinkeinoelämälle ja sitä kautta koko kaupungin taloudelle sekä yleiselle hyvinvoinnille. Ehdotettuihin toimenpiteisiin suhtauduttiin lähes poikkeuksetta myönteisesti, kunhan ne toteutetaan huolella ja toteutuksessa otetaan yritysten käytännön näkökulmat huomioon. Erityisenä lisäyksenä useissa lausunnoissa ja kommentteissa toivottiin mahdollisuus yöjakeluun. Tätä kehittämistoimenpidettä kehitetään ehdotettavassa yhteistyöryhmässä.

Tieliikennelain uudistaminen siten, että jalkakäytävälle ja pyöriteille pysäköinti olisi pääsääntöisesti kiellettyä, ellei liikennemerkillä toisin osoiteta, nähtiin kuitenkin ongelmallisena, ellei samalla voida osoittaa riittävästi kadunvarsipaikkoja jakeluliikenteelle.

Sen sijaan erityinen jakeluliikenteen pysäköintitunnus sai pääasiassa positiivisen palautteen, kunhan se ei lisää yritysten hallinnointikuluja. Useat tahot olivat sitä mieltä, että mahdollinen tieliikennelain uudistaminen tulee toteuttaa samaan aikaan kuin jakeluliikenteen pysäköintitunnus ja kaupunkiin tulee varata riittävä määrä jakeluliikenteelle varattuja paikkoja, jotta varmistetaan jakeluliikenteen sujuvuus.

Lausunnot ja kommentit vastineet niihin on esitelty vuorovaikutusraportissa.

Toimenpideohjelma

Citylogistiikan toimenpideohjelman neljä toimenpidettä ovat:

1. Pysäköintijärjestelyt katualueella ja suunnittelu yhteistyö kiinteistöjen kanssa, kävelykatujen kehittäminen
2. Raskaan liikenteen levähdysalueet
3. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanta tieliikennelain kokonaisuudistukseen
4. Jakeluliikenteen pysäköintitunnus

16.03.2015

Kaj/1

Tiedoksi merkittävät kehitysprojektit:

1. Jätekuljetusten kehittämisprojekti
2. Jakelupaikan älytunnistus ja -varaus
3. Katuesteistä tiedottaminen
4. Nettikaupan jakelukokeilu
5. Rakennusyritysten jakelukeskus
6. Huoltotunnelin kehittämien
7. Yritysyhteistyö ja koulutus

Jatkosuunnittelu

Tavoitteena on, että kaikki esitetyt toimenpiteet ovat käynnissä vuonna 2015.

Yhteistyö kaupungin ja elinkeinoelämän kanssa jatkuu vakinaistettavaksi ehdotettavassa työryhmässä. Lisäksi tavoitteena on aloittaa kokeilu kantakaupungissa tapahtuvasta yöjakelusta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
katri.erroll(a)hel.fi
Ulla Tapaninen, kansainvälisen logistiikan asiantuntija, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi
Jouni Korhonen, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 310 37080
jouni.korhonen(a)hel.fi
Jari Tikkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37089
jari.tikkanen(a)hel.fi
Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Citylogistiikan toimenpideohjelma

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.02.2015 § 29

HEL 2014-011170 T 0800 00

Hankenro 4310_1, 0902_2

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle Citylogistiikan toimenpideohjelman hyväksyttäväksi ohjeellisena noudatettavaksi.

Samalla lautakunta päätti antaa liitteen mukaisen vastineen Citylogistiikan toimenpideohjelmasta saatuihin lausuntoihin ja muihin kannanottoihin sekä mielipidekirjeeseen.

Esittelijä

va. liikennesuunnittelupäällikkö
Katariina Baarman

Lisätiedot

Jouni Korhonen, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 310 37080
jouni.korhonen(a)hel.fi
Jari Tikkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37089
jari.tikkanen(a)hel.fi
Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 3.11.2014

HEL 2014-011170 T 0800 00

Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto on pyytänyt HKL:ltä lausuntoa Citylogistiikan toimenpideohjelman luonnoksesta. Citylogistiikan toimenpideohjelman taustana on Helsingin kaupungin valmistelussa oleva yleiskaava, jonka mukaan Helsingissä on vuonna 2050 noin 860 000 asukasta ja 560 000 työpaikkaa. Samaan aikaan yleiskaavatyön kanssa on muodostettu Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma, jossa todetaan, että tavaran liikkumisen kitkattomuus on keskeistä elinkeinoelämän menestykselle.

Kasvava asukasmäärä tarvitsee palveluita ja yritystoimintaa. Yritystoiminta vaatii toimivaa jakelu-, keräily- ja huoltoliikennettä. Citylogistiikan kehittämisohjelman tavoitteena on kuljetusten tehostaminen Helsingin kantakaupungin alueella niin, että liikenteen ruuhkautuminen ja sen aiheuttamat haitat vähenevät. Citylogistiikan toimenpideohjelmassa ehdotetaan 11 toimenpidettä (Yritysyhteistyö ja koulutus, Huoltotunnelin kehittäminen, Rakennusyritysten jakelukeskus, Nettikaupan jakelukokeilu, Katuesteistä tiedottaminen, Jakelupaikan älytunnistus ja -varaus, Jättekuljetusten kehittämisprojekti, Jakeluliikenteen pysäköintitunnus, Tieliikennelain kokonaisuudistus, Raskaan liikenteen levähdysalueet, Pysäköintijärjestelyt katualueella ja suunnitteluyhteistyö kiinteistöjen kanssa, kävelykatujen kehittäminen) citylogistiikan ongelmien ratkaisemiseksi.

HKL pitää kannatettavina Citylogistiikan ohjelman toimenpiteitä, jotka lisäävät osaltaan raitiotieliikenteen ja muun joukkoliikenteen sujuvuutta keskusta-alueilla. Huoltotunnelin käytön mahdollistaminen useammalle toimijalle vähentäisi jakeluautojen määrää joukkoliikennekaduilla (esim. Aleksanterinkatu), ja osaltaan mahdollistaisi jouhevan joukkoliikenteen edellytykset. Raitiotieradan sisältävillä kaduilla jakeluliikenteen aiheuttamiin ongelmiin voidaan vaikuttaa myös jakeluliikenteen pysähtymispaikkojen merkitsemisellä ajoradalle, sekä jalankulku- ja pyöräkaistoille, jolloin jakeluliikenteen pysähtymismahdollisuuksia kaupunkitilassa selkeytetään. Kiinteistöjen jakelu- ja huoltoliikenteen suunnittelutoimenpiteessä tulee huomioida, että jos tontilla tapahtuva jakelu, keräily ja huolto tehdään ajoradan reunassa, niin ko. kadulla mahdollisesti toimivalle raitiotieliikenteelle ei aiheuteta haittaa.

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Rakentamispalvelu (Stara) Logistiikka 29.10.2014

HEL 2014-011170 T 0800 00

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää lausuntoa Citylogistiikan toimenpideohjelmasta. Kaupunkisuunnitteluvirasto valmistelee uutta yleiskaavaa, jonka vision mukaan Helsingissä olisi vuonna 2050 noin 860.000 asukasta ja 560.000 työpaikkaa. Jotta kasvavan väestön lisääntyvä palvelutarve voidaan täyttää, on varmistettava kaupan ja palveluiden ympärivuotisen citylogistiikan toimiminen.

Yleiskaavatyön kanssa on muodostettu Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma, jossa edellytetään tavarakuljetusten sujuvuutta, jotta elinkeinoelämällä on menestymisen toimintaedellytykset. Citylogistiikan toimenpideohjelma perustuu liikkumisen kehittämisohjelman tavoitteisiin. Liikkumisen kehittämisohjelmassa Helsingin keskusta-alueelle on asetettu seuraavat tavoitteet:

- Kaupunkikeskustat suunnitellaan ihmisten mittakaavaan: kaupunkitila suunnitellaan kokonaisuutena ja huolehditaan kävely-yhteyksien jatkuvuudesta, virikkeisyydestä, esteettömyydestä ja turvallisuudesta.
- Keskusta-alueiden katuverkoille järjestetään parhaiden käytäntöjen mukaiset pyöräilyolosuhteet.
- Ajoneuvoliikenteen määrä, nopeus ja pysäköinti mitoitetaan ympäröivän kaupungin mukaan niin, että keskustojen vetovoima kasvaa.

- Tehostetaan kaupunkijakelua yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa mm. toteuttamalla jakelun ohjausta tukeva tietojärjestelmä, varmistamalla soveltuvat lastauspaikat ja säätelemällä toiminta-aikoja ja kaluston laatua.

Jakeluliikenteen kehittäminen edellyttää yhteistyötä alan yritysten kanssa. Älyliikenteen keinoin voidaan jakeluliikennettä ohjata kustannustehokkaasti ja reaaliaikaisesti. Citylogistiikan kehittämisohjelman tavoitteena on tehostaa kuljetuksia Helsingin kantakaupungin alueella niin, että liikenteen ruuhkautuminen ja sen aiheuttamat haitat vähenevät.

Citylogistiikka tehostavat toimenpiteet on globaalisti jaoteltu neljään ryhmään. Ensimmäinen ryhmä muodostuu liikennevirtoja tehostavista toimenpiteistä, kuten yritysten yhteistyöstä, e-kaupasta, kuljetusten ja reititysten suunnittelusta sekä varastoinnin ja lastauksen keskittämisestä. Toinen ryhmä muodostaa infrastruktuurin kehittämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Tällaisia ovat mm. katujen kehittäminen, pysäköintipaikkojen kehittäminen, lastausalueiden kehittäminen, jakelupisteiden kehittäminen sekä kaluston tekninen kehittäminen. Kolmas ryhmä käsittää viranomaissääntelyn, kuten rajoitukset, määräykset ja lupakäytännöt. Neljäs osa-alue koostuu citylogistiikka edistävistä tutkimuksesta ja hyvien käytäntöjen jakamisesta.

Ksv on teettänyt asiasta kansainvälisiin kokemuksiin ja Helsingin jakeluliikenteen ongelmiin keskittyvän konsulttiselvityksen SITO Oy:llä. Konsulttiselvityksen mukaan Helsingin keskeisimmät ongelmat liittyvät ruuhkautumiseen ja ahtauteen, yhteistyöhön ja tiedonvaihdon puutteisiin, tavaraliikenteen puutteelliseen huomiointiin kaupunkisuunnittelussa, negatiivisiin ympäristövaikutuksiin, pysähtymis- ja purkupaikkojen ongelmiin, huonoon opastukseen, tiedonkulun ongelmiin toimitusketjuissa, pieniin ja toistuviin toimituseriin ja rakennustyömaiden kuljetuksiin.

Toimenpideohjelmassa ehdotetaan edellisiin ongelmiin yhtätoista eri toimenpidettä:

- 1) Pysäköintijärjestelyt katualueella ja suunnittelu yhteistyö kiinteistöjen kanssa sekä kävelykatujen kehittäminen, eli laaditaan kiinteistökohtaiset suunnitelmat huoltoliikenteelle.
- 2) Raskaan liikenteen levähdysalueet huomioidaan HLJ 2015 -suunnitelmassa.
- 3) Tieliikennelain kokonaisuudistuksessa Ksv esittää kantanaan, että uudessa tieliikennelaissa tulisi

- jalkakäytävillä ja pyöräteille pysäköinnin ja pysäyttämisen olla kiellettyä, ellei liikennemerkillä toisin osoiteta.
- 4) Jakeluliikenteen maksullinen pysäköintitunnus otetaan käyttöön jakelu-, keräily- ja huoltoliikenteessä. Asiaan sisältyy sama ajoneuvojen vähäpäästöisyyden kriteeristö, mikä on jo käytössä asukaspysäköinnissä.
 - 5) Jättekuljetusten kehittämisprojekti, jossa määräajaksi aikaistetaan jätteen kuormaukset alkamaan jo kello 6.00. Projektissa tutkitaan myös mahdollisuuksia alentaa jätteen keräyksestä aiheutuvaa melua.
 - 6) Jakelupaikan älytunnistus- ja varaus mobiilisti esimerkiksi sensoreiden ja paikanvarauksen avulla.
 - 7) Katuesteistä tiedottamista selvitetään osana rakennusviraston urakanhallintajärjestelmän kehittämishanketta.
 - 8) Nettikaupan jakelukokeilu Kalasataman keskuksen jakelupisteessä.
 - 9) Rakennusyritysten työmaiden jakelukeskus Kalasatamassa mahdollistaa avoimen rajapinnan rakennusyritysten materiaalinhallintajärjestelmille, helpottaa välivarastointia ja tehostaa työmaan jakelua kysyntälähtöisesti.
 - 10) Keskustan huoltotunnelin kehittäminen, jotta tunnelin käytön esteet saadaan ratkaistua.
 - 11) Yritysyhteistyö ja koulutus yhdessä Suomen kuljetusyrittäjien liiton ja logistiikkayritysten kanssa.

Helsingin rakentamispalvelu Stara antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon.

Stara on osallistunut citylogistiikan toimenpideohjelmaa valmistelevan työryhmän työskentelyyn. Staran toiminta näkyy liikenteessä ja vaikuttaa kaupungin katujen välityskykyyn. Kun toimenpideohjelman toimenpiteitä ryhdytään valmistelemaan, haluaa Stara osallistua toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen, koska toimenpiteiden avulla voidaan jatkossa varmistaa Staran operatiiviset toimintaedellytykset liikenneympäristössä.

Kaikissa tässä toimenpideohjelmassa esitetyissä toimenpiteissä tulee mahdollistaa katujen ja puistojen viiveetön, ympärivuotinen ja ympärivuorokautinen kustannustehokas ylläpitäminen. Lisäksi toimenpiteitä suunniteltaessa on tärkeää varmistaa liikenne- ja katu ympäristössä tehokkaasti toteutettava katujen ja kiinteistöjen rakentaminen sekä niiden peruskorjaaminen. Tämä edellyttää

työmaiden tilatarpeen ja rakennustyömaiden tehokkaan työmaalogistiikan huomioimista toimenpideohjelman pohjalta tehtävissä toimenpiteissä ja niiden toteuttamissuunnitelmissa.

Lisätiedot

Sami Aherva, yksikönjohtaja, puhelin: 310 78571
sami.aherva(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 14.10.2014 § 306

HEL 2014-011170 T 0800 00

Lausunto

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle Citylogistiikan toimenpideohjelman luonnoksesta seuraavan lausunnon.

Logistiikan kehittäminen kantakaupungissa ja koko Helsingin seudulla on välttämätöntä sekä ympäristösyistä että elinkeinoelämän kannalta. Onkin hienoa, että kaupunkisuunnitteluvirasto on yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa ja tiiviissä vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän kanssa laatinut toimenpideohjelman kaupungin citylogistiikan edistämiseksi ja haittojen torjumiseksi. Myös ympäristökeskus on osallistunut työhön. Toimenpideohjelma on hyvä lähtökohta käynnistää logistiikan kehittämistyö.

Satamatoimintoihin ja keskustan alueen voimalaitoksiin liittyvää logistiikkaa olisi syytä käsitellä toimenpideohjelmassa laajemmin, luonnoksessa tämä on lähes täysin sivuutettu.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus

Ajoneuvoliikenne aiheuttaa Helsingissä monenlaisia ympäristö- ja terveyshaittoja, joista tärkeimmät ovat ilmanlaadun heikkeneminen, melu ja ilmastomuutoksen voimistuminen. Toimenpideohjelmassa esitetään jakelu-, keräily- ja huoltoajoneuvoille erityistä pysäköintitunnusta, jonka hinnasta voisi saada alennusta vähäpäästöisellä kalustolla. On erittäin myönteistä, että kaupunki kannustaa yrityksiä valitsemaan vähäpäästöisempää ja hiljaisempaa kalustoa. Olisi lisäksi tärkeää, että myös kaupunki omissa kalustohankinnoissaan ja kilpailutuksissaan pyrkisi painokkaasti huomioimaan päästö- ja melunäkökohdat.

Ilmanlaatu

Liikenteen päästöistä johtuen typpidioksidipitoisuudet ylittävät kantakaupungin vilkasliikenteisissä katukuiluissa ilmanlaadun raja-arvon. EU:n typpidioksidille asettamaa vuosiraja-arvoa ei alitettu

Helsingissä määräaikaan 1.1.2010 mennessä, ja sille on saatu jatkoaikaa 1.1.2015 saakka. Mittaustulosten ja mallinnusten perusteella vaikuttaa siltä, että raja-arvo tulee tämänkin jälkeen ylittymään. Liikenteen haittoja on mahdollista pienentää vähentämällä liikennemääriä ja vaikuttamalla käytettävään kalustoon.

Erityisesti raskaan dieselkaluston päästöt ovat merkittäviä ilmanlaadun kannalta. Vuonna 2010 käyttöön otetulla ympäristövyöhykkeellä Hakamäentien eteläpuolisella alueella edellytetään HSL:n kilpailuttamilta busseilta ja HSY:n kilpailuttamilta jäteautoilta muita tiukempia päästökriteerejä ilmanlaadun parantamiseksi. Jäteautoilla vaatimus on ollut alusta saakka Euro V-taso. HSL on nostamassa syksyn kilpailutuksessa bussien päästövaatimuksen samaksi. Vaatimukset eivät koske muuta jakelu- tai keräyskalustoa tai bussiliikennettä alueella. Tulisikin harkita kriteerien asettamista myös muulle kuin HSL:n kilpailuttamalle bussiliikenteelle.

Pysäköintitunnuksen alennuskriteeri olisi ehdotuksen mukaan sama kuin ympäristövyöhykkeen kriteeri eli Euro 5-taso pakettiautoille ja Euro V-kuorma-autoille. Lisäksi vaihtoehtoisia energioita käyttävät autot (ml. sähkö -ja hybridiajoneuvot) saisivat alennuksen. Lähivuosina vaatimuksia kannattaa kiristää Euro VI-luokan yleistyessä.

Jakeluliikenteessä käytettäville henkilöautoille ehdotetaan samoja vähäpäästöisen auton kriteerejä kuin tällä hetkellä on voimassa Helsingissä asukaspysäköintialennuksen saamiseksi.

Melu

Liikenne on merkittävin ympäristömelun lähde kaupungissa. Sähköajoneuvojen melupäästö on huomattavan alhainen, joten tältä osin pysäköintitunnuksen alennuskriteeri toimisi myös melun kannalta. Varsinaisten kriteerien asettaminen jakelu- ja keräysautojen melupäästöille on tällä hetkellä vielä melko hankalaa muun muassa todentamisen kannalta, mutta asiaa tulee selvittää jatkossa.

Jätekuljetusten kehittämisprojekti

Yksi toimenpideohjelmassa esitetty toimenpide on jätekuljetusten kehittämisprojekti. Tarkoituksena on muun muassa kokeilla kantakaupungissa yhdellä jätteenkuljetuksen urakka-alueella, onko mahdollista meluhaittojen lisääntymättä ajoittaa sekajätteiden keräys ruuhka-aikojen ulkopuolelle, jolloin työ helpottuisi ja haitat muulle liikenteelle vähenisivät.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 25 §:ssä on kielletty erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö

asuntojen läheisyydessä klo 22.00 - 7.00. Jätehuoltomääräykset kieltävät jätteiden kuormaamisen asuinkiinteistöillä ja niiden läheisyydessä kello 21.00 – 7.00. Ympäristölautakunta on valtuustoaloitteen johdosta 6.8.2013 linjannut, että ensisijaisesti tulee selvittää iltakeräyksen mahdollisuus. Jätteiden kuormaustajan pidentäminen illalla klo 22.00 saakka voitaisiin sallia ympäristönsuojelumääräysten perusteella. Jätehuoltomääräyksiä olisi myös mahdollista muuttaa tältä osin. Jätteenkeräily keräämisestä aikavälin 7.00-21.00 ulkopuolella tulisi järjestää kokeilu, jonka aikana selvitetään toiminnan melu-, liikenne- ym. vaikutukset. Kokeilun alueellisesta tai ajallisesta laajuudesta päätettäisiin erikseen. Kokeilua suunniteltaessa tulisi mahdollisuuksien mukaan kuulla asukkaita ja muita sidosryhmiä. Selvityksistä ja kokeiluista saadaan tietoa ja kokemuksia, joiden perusteella jatkotoimia voidaan arvioida.

Ympäristökeskukseen tulee yhteydenottoja sekä öisistä kaupan jakelun että varhain aloitetun jätteiden keräyksen aiheuttamista meluhaitoista. Hiljaisten jakelu- ja keräysmenetelmien sekä kaluston kehittäminen onkin välttämätön edellytys varhaisemman toiminnan mahdollistamiseksi.

Tieliikennelain kokonaisuudistus

Tällä hetkellä jakeluautot aiheuttavat erityisesti jalkakäytävillä ja pyöräteillä sekä kävelykaduilla ja –alueilla paitsi terveyshaittoja myös merkittäviä vaikutuksia viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Tämä vähentää kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta. Onkin erittäin tärkeää pyrkiä vaikuttamaan lainsäädännön muutokseen niin, että uudessa tieliikennelaissa jalkakäytävälle ja pyöräteille pysäköinti kielletään, jolle se ole täysin välttämätöntä. Tällöin se osoitetaan liikennemerkillä ja pysäköidä saavat ainoastaan ajoneuvot, joilla on pysäköintitunnus. Samassa yhteydessä jakeluajoneuvojen lastauspysäköintiä tulee voimakkaasti kehittää. Esimerkiksi Tukholmassa jakeluajoneuvojen pysäköinti kävelykaduille on saatu minimoitua.

Huoltotunnelin kehittäminen

On hyvin kannatettavaa, että huoltotunnelin käyttöä selvitetään ja kehitetään. Olisi tärkeää, että sen käyttämistä saataisiin tehostettua, jotta erityisesti Aleksanterinkatu kävely-ympäristöineen vapautuisi jalankulkuun ja joukkoliikenteelle, ja liikenne kantakaupungissa muutenkin vähenisi. Siinä eräs keino voisi olla yhteislastauskeskusten, ns. minihubien kehittäminen huoltotunnelin suille, joista kuljetukset jaettaisiin vähäpäästöisin tavoin, mahdollisimman pienellä kalustolla perille liikkeisiin.

Jatkotyö

Jatkotyössä tulisi pyrkiä kehittämään kuljetusten loppupään toimitusta erityisesti kaupungin keskustan alueella. Tulisi innovatiivisesti ja eurooppalaisten kaupunkien esimerkkejä hyödyntäen kokeilla päästöttömiä tai vähäpäästöisiä sekä hiljaisia ratkaisuja, muun muassa polkupyöräkuljetusta, sähköajoneuvoja ja kärrykuljetuksia. Uusia menetelmiä ja kalustoa olisi kannattavaa kokeilla suunnitteilla ja rakenteilla olevilla asuin- ja työpaikka-alueilla.

Muutoksenhaku

Tähän lausuntoon ei voi hakea muutosta, koska se koskee asian valmistelua (KuntaL 91 §).

Käsittely

14.10.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Lisätään kappaleen 2 jälkeen omaksi kappaleekseen:

Satamatoimintoihin ja keskustan alueen voimalaitoksiin liittyvää logistiikkaa olisi syytä käsitellä toimenpideohjelmassa laajemmin, luonnoksessa tämä on lähes täysin sivuutettu.

Kannattajat: Tuula Palaste-Eerola

Ympäristölautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Matti Niemi: Kpl 10: Korvataan "Varhaista keräilyä" jne. seuraavalla tekstillä uutena kappaleena:

Jätteenkeräilyn keräämisestä aikavälin 7.00-21.00 ulkopuolella tulisi järjestää kokeilu, jonka aikana selvitetään toiminnan melu-, liikenne- ym. vaikutukset. Kokeilun alueellisesta tai ajallisesta laajuudesta päätettäisiin erikseen. Kokeilua suunnitellessa tulisi mahdollisuuksien mukaan kuulla asukkaita ja muita sidosryhmiä. Selvityksistä ja kokeiluista saadaan tietoa ja kokemuksia, joiden perusteella jatkotoimia voidaan arvioida.

Kannattajat: Leo Stranius

Ympäristölautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Suvi Haaparanta, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32061
suvi.haaparanta(a)hel.fi

Rakennusvirasto 13.10.2014

HEL 2014-011170 T 0800 00

Helsingin kaupunki valmistelelee uutta yleiskaavaa, jonka vision mukaan Helsingissä on vuonna 2050 noin 860 000 asukasta ja 560 000 työpaikkaa. Helsingin kaupungin kasvava asukasmäärä vaatii palveluja ja yritystoimintaa, jonka seurauksen on ollut tarpeen laatia suunnitelma elinkeinoelämän liikennetarpeiden edistämiseksi ja logistiikan kehittämiseksi. Samaan aikaan yleiskaavatyön kanssa on muodostettu Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma (kaupunkisuunnittelulautakunta 26.11.2013), jossa todetaan, että tavaran liikkumisen kitkattomuus on keskeistä elinkeinoelämän menestykselle. Tilan ja muiden resurssien rajallisuus sekä ilmanlaatu-, melu- ja ilmastotavoitteet asettavat reunaehdot kaupunkirakenteen ja kestävä liikkumisen ratkaisuille. Citylogistiikka toimenpideohjelman luonnoksessa esitetään kaupunkilogistiikan kehittämisohjelman taustaa, periaatteita sekä toimenpiteet vastuutahoineen.

Luonnos sisältää hyviä periaatelinjauksia ja hyödyllistä tarkastelua kasvavan jakelu-, keräily- ja huoltoliikenteen toimivuudesta. Hyvin suunnitellut jakeluliikenteen ratkaisut vähentävät jakeluketjun kaikkien osapuolien kustannuksia ja poistavat huoltoliikenteen häiriöitä. Jakelun ohjausta tukevat tietojärjestelmät mahdollistavat jakelun tehokkaamman suunnittelun ja toteuttamisen. Suurimmat hyödyt saadaan eriyttämällä jakeluliikenne ajallisesti ja tilallisesti muusta liikenteestä.

Citylogistiikan toimenpideohjelmassa ehdotetaan 11 toimenpidettä citylogistiikan ongelmien ratkaisemiseksi. Näistä neljä ovat varsinaisia suoria toimenpiteitä ja kuusi ovat kehittämisprojekteja, joiden varsinaiset toimenpiteet tarkentuvat projektin myötä. Yksi toimenpide on hallintokuntien yhteistyön kehittäminen. Rakennusviraston osallisuus on merkitty kahteen toimenpiteeseen: Jakeluliikenteen pysäköintitunnus (5.4) ja Katuesteistä tiedottaminen (5.7).

Toimenpide-ehdotuksista ei ole selkeästi tulkittavissa onko kaupungin tavoitteena varmistaa lisääntyvän jakelu- ja huoltoliikenteen jouheva pääsy kaupungin keskustaan vaiko logistiikan kehittäminen ja tehostaminen siten, että jakelu- ja huoltoliikenne ovat entistä kontrolloidumpaa ja hallitumpaa. Yhdyskuntarakenteen tulee huomioida kaikki kadun käyttäjät tasapuolisesti. Kokonaisuuden suunnittelun tulee olla osallistavaa ja vuorovaikutteista.

Rakennusvirasto toivoo lisäksi konkreettisempaa kannanottoa siitä, kuinka toimenpiteet on tarkoitus viedä kaupungin eri hallintokuntien prosessien läpi saumattomasti ja sujuvasti ja kuinka yhteishankkeeksi mielletyt toimenpiteet on suunniteltu resursoitavan. Rakennusvirastolle kohdistettujen toimenpiteille asetetut aikataulutavoite on 2015-2016.

Helsingin kantakaupungissa on ehdotettu käyttöön otettavaksi jakelu-, keräily- ja huoltoliikenteelle tarkoitettava pysäköintitunnus. Jalkakäytävälle ja pyörätiellä pysäyttäminen olisi sallittua tämän tunnuksen omaaville ajoneuvoille. Jakeluliikenteen pysäköintitunnusten myöntämisperusteet selvitetään kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosastolla ja luvat myönnetään rakennusviraston asiakaspalvelusta. Rakennusvirasto ei kannata jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönottoa esitetyn sisältöisenä. Satunnaisen huoltoliikenteen valvonta vaatii kohtuuttoman paljon resursseja pysäköinninvalvonnalta. Lisäksi jalkakäytävillä ja pyöräteillä pysäköivät huoltoajoneuvot aiheuttavat häiriötä ja konfliktitilanteita jalankulkijoiden/pyöräilijöiden ja huoltoliikenteen välille. Jalkakäytävien ja pyöräteiden rakennekerroksia ei lähtökohtaisesti ole mitoitettu kestämään raskaan huoltoliikenteen kuormitusta. Rakennusvirasto kannattaa nimettyjen ja merkittyjen pysäköintipaikkojen suunnittelua jakelu- ja huoltoliikenteelle sekä aikarajoitusten määrittämistä kävely- ja torialueille tehokkaan valvonnan mahdollistamiseksi.

Toimenpide-ehdotuksiin on kirjattu rakennusviraston kehittämissä tilapäisistä liikennejärjestelyistä tiedottaminen Helsingin kaupungin Internet-sivuilla sekä liikennejärjestelyjen näkyvyys kaupungin karttapalvelussa. Tilapäisistä liikennejärjestelyistä informoidaan lisäksi sähköpostiviestillä Helsingin kaupungin yksiköitä ja ulkopuolisia tahoja, kuten kuljetusyhdistyksiä ja poliiseja. Palvelun kehittämistä monimuotoisemmaksi ja helppokäyttöisemmäksi selvitetään osana ns. Urakan hallintajärjestelmän kehittämishanketta. Rakennusvirasto huomauttaa, että kaupunginjohtaja on asettanut jo vuonna 2006 rakennusviraston koordinoimaan kaivutöistä aiheutuvien haittojen vähentämistä. Talousarvioesityksiin on ollut kirjattuna vuodesta 2006 alkaen sitovia toiminnallisia tavoitteita kuten

- rakennusviraston, Helsingin Energian ja HKL-liikelaitoksen kaivutöiden kestoa lyhennetään 5 % edellisen vuoden tasosta
- rakennusviraston, Helsingin Energian ja HKL-liikelaitoksen asutukselle, liikenteelle ja muulle toiminnalle kaivutöistä aiheutuvia haittoja vähennetään
- rakennetussa katuverkossa yhteisenä työmaana toteutettujen hankkeiden kesto alittaa edellisen vuoden tuloksen vähintään 5 %

ja vuodesta 2015 alkaen rakennusvirasto tulee vaatimaan liikenteellisesti merkittävillä alueilla maankäyttölupaa hakevilta työstä aiheutuvien haittojen hallintasuunnitelman, jonka perusteella hankekohtaiset lupaehdot asetetaan. Haittojen hallintasuunnitelman myötä tulisivat nykyään urakoista tehdyt Haitaton-tarkastelut julkisiksi. Kaupungin karttapalvelussa on nykyään jo nähtävissä yleisille alueille sijoittuvat työt ja tapahtumat. Tilapäiset liikennejärjestelyt suunnitelmakuvineen löytyvät kaupungin Internet-sivuilta. Rakennusvirasto ei kannata sähköpostilistan käyttöä tiedottamisessa sillä listan ylläpito on haasteellista toimijoiden muuttuessa. Rakennusvirasto ehdottaa jatkossakin käytettävän kaupungin tiedotuskanavia.

Katujen täsmähoito mainitaan raportissa yhtenä keinovalintana citylogistiikan toimivuuden parantamisessa, mutta siihen ei varsinaisesti oteta kantaa raportin toimenpiteissä. Rakennusvirasto ehdottaa katujen täsmähoidon kehittämisprojektiksi, jossa osapuolina olisi rakennusviraston lisäksi kaupunkisuunnitteluvirasto, elinkeinoelämän edustajat ja yritysten edustajat. Toimenpiteeseen Yritysyhteistyö (5.11) tulisi kirjata rakennusvirasto mukaan vastuutahoihin erityisesti tästä näkökulmasta. Rakennusvirastossa on selvitetty mm. talvihoidon tehostamisen mahdollisuutta tärkeillä jakelureiteillä ajojärjestyspriorisoinnin ja lumenkasauspaikkatarkastelun keinoin. Rakennusvirasto täsmentää, että nimetyt, merkityt ja aikarajoitteiset huoltoliikenteelle tarkoitetut paikat edesauttavat ylläpito- ja valvontapalvelujen tehostamista ja kohdentamista elinkeinoelämän eduksi.

Lisätiedot

Penelope Sala-Sorsimo, projektipäällikkö, puhelin: 310 39395
penelope.sala-sorsimo(a)hel.fi